

Lausunto ehdotuksesta hallituksen esitykseksi vesihuoltolainsäädännön muuttamisesta

HEL 2013-002050 T 03 00 00

Talous- ja suunnittelukeskus toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Vesihuoltolainsäädännön uudistamisen tarkoituksena on saattaa lainsäädäntö vastaamaan vesihuoltolainsäätämisen jälkeen ilmenneitä tarpeita. Ehdotetuilla muutoksilla pyritään parantamaan vesihuoltolaitosten ylläpitoa ja riskien hallintaa, tietohuoltoa, taloudenpidon läpinäkyvyyttä, kilpailuneutraliteettia sekä yhdyskunnan hulevesien hallintaa. Lisäksi tarkoituksena on helpottaa erilaisten vesihuoltoratkaisujen käyttöönottoa taajamien ulkopuolella.

Talous- ja suunnittelukeskus pitää vesihuoltolainsäädännön uudistamishdotuksen taustalla olevia tavoitteita tarkoituksenmukaisina ja kannatettavina kilpailuneutraliteettiin liittyviä tavoitteita lukuun ottamatta.

Vesihuoltolaitoksen yhtiöittämisvelvollisuus

Kuntien toiminta kilpailutilanteessa markkinoilla on ollut laajasti esillä viime vuosien aikana eri foorumeilla. Hallituksen esitystä kuntalain muutoksesta tältä osin ei ole kuitenkaan vielä saatu. Vesihuoltolainsäädännön muuttamista koskevaan esitykseen on kuitenkin sisällytetty yhtiöittämisvelvollisuutta koskeva uusi 20 a §.

Ehdotetun vesihuoltolain 20 a §:n mukaan ”Kunnan tai muun julkisyhteisön on muodostettava omistamastaan vesihuoltolaitoksesta yhtiö, jos laitos toimii kilpailutilanteessa markkinoilla”.

Lakiesityksen yksityiskohtaisten perustelujen mukaan ”Laitos olisi yhtiötettävä, jos se tarjoaisi esimerkiksi vesihuollosta huolehtimiseen liittyviä palveluja toisen vesihuoltolaitoksen verkostojen alueella. Toiminnan yhtiöittäminen saattaisi olla tarpeen myös silloin, jos kunnallinen laitos merkittävässä määrin toimittaisi vettä toiselle vesihuoltolaitokselle tai teollisuusyritykselle tai vastaanottaisi niiden jätevesiä.”

Talous- ja suunnittelukeskus katsoo, että kyseistä säädöstä ei tulisi ottaa vesihuoltolakiin, vaan jättää yhtiöittämisvelvollisuutta koskeva sääntely yleislain eli kuntalain tulevan uudistuksen varaan. Muussa tapauksessa vastaavia säädöksiä tulisi ottaa lähtökohtaisesti kaikkiin muihinkin erityislakeihin. Tätä ei voida pitää tarkoituksenmukaisena.

Edelleen talous- ja suunnittelukeskus kiinnittää huomiota siihen, että esitetyssä vesihuoltolain 20 a §:ssä on asetettu velvollisuus koko

vesihuoltolaitoksen yhtiöittämiseen, jos laitos toimii kilpailutilanteessa markkinoilla. Tältä osin säännös ei vastaa kuntalain muutosesityksen valmistelussa esillä ollutta sääntelyä, jonka mukaan yhtiöittämisvelvollisuus koskee tehtävää, jota harjoitetaan kilpailutilanteessa markkinoilla. Talous- ja suunnittelukeskus katsoo, että jos kyseinen säädös lopulta otetaan vesihuoltolakiin, sitä koskevaa esitystä tulee tarkentaa. Yhtiöittämisvelvollisuuden tulisi koskea vesihuollonkin osalta vain tehtäviä, joita hoidetaan kilpailutilanteessa markkinoilla, ei koko vesihuoltolaitosta.

Talous- ja suunnittelukeskus pitää perusteltuna, että yhtiöittämisvelvollisuuden ulkopuolelle on joka tapauksessa rajattu niin sanottu luonnollinen monopoli. Näin ollen vesihuoltolaitos voisi toimia jatkossakin kunnallisena laitoksena kunnan sille hyväksymällä toiminta-alueella ja omien verkostojensa alueella.

Hulevesien hallinta

Hulevesien hallintaa koskevien säännösehdoitusten osalta talous- ja suunnittelukeskus toteaa pitävänsä tarkoituksenmukaisena, että hulevesien hallintaa koskevat säännökset otettaisiin maankäyttö- ja rakennuslakiin.

Järjestelmän käytännön toimivuuden kannalta on olennaista, että kunnille, joiden vastuulle hulevesien hallinta ehdotuksen mukaan siirtyy, varataan mahdollisuus sopia hulevesiviemäroinnin huolehtimisvastuusta ja siitä vesihuoltolaitokselle maksettavasta kustannuksista vastaavasta korvauksesta. Näin ollen hulevesien hallinta on mahdollista jatkossakin järjestää nykykäytännön mukaisesti.

Vastaavasti kunnan kannalta on välttämätöntä antaa vesihuoltolainsäädännössä kunnalle mahdollisuus rahoittaa hulevesien viemärointiin ym. liittyvät kustannukset päätöksensä mukaan verovaroin tai kiinteistön omistajilta perittävin liittymismaksuin ja vuotuisin käyttömaksuin. Jälkimmäisellä tavalla kunnalle varataan parempi mahdollisuus kustannusten kattamiseen aiheuttamisperiaatteen mukaisesti. Talous- ja suunnittelukeskus pitää tarkoituksenmukaisena, että kunta voi antaa kyseisten maksujen perimisen vesihuoltolaitoksen tehtäväksi.

Kuntien taloudenpidon kannalta on kuitenkin syytä ottaa huomioon, että ehdotetut muutokset tarkoittavat joka tapauksessa kunnille uusia kustannuksia, koska kunnille asetetaan ehdotuksessa velvollisuus maksaa vesihuoltolaitoksille yleisten alueiden hulevesien viemäroinnistä. Suuressa kaupungissa, kuten Helsingissä, nämä kustannukset tulevat olemaan merkittävät.

Hulevesien viemärointi

Postiosoite

PL 20
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
talousjasuunnittelukeskus@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
HELSINKI 17
www.hel.fi/taske

Puhelin

+358 9 310 2505

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Talous- ja suunnittelukeskus pitää välttämättömänä, että vesihuoltolainsäädännön muuttamisessa otetaan huomioon jo olemassa olevien viemäröintijärjestelmien laatu sekä tosiasialliset taloudelliset ja tekniset mahdollisuudet kasvattaa hulevesiviemärien johtokykyä. Taloudellisista ja teknisistä syistä on myös välttämätöntä säätää esitetyllä tavalla poikkeuksista, joiden nojalla hulevesiä voidaan tietyissä tilanteissa johtaa jätevesiviemäreihin.

Ehdotetussa maankäyttö- ja rakennuslain 103 f §:ssä poikkeusmenettely edellyttää kunnan määräämän viranomaisen suostumusta. Suostumus voidaan pykälän mukaan antaa vain määrääjäksi. Pykälän perustelujen mukaan sekaviemäröinnistä luopumista voidaan harkita esimerkiksi viemärien peruskorjauksen yhteydessä.

Talous- ja suunnittelukeskus toteaa, että 103 f §:ää ja sen perusteluja ei tule tulkita siten, että kunnalle voisi syntyä velvollisuus omien kiinteistöjensä osalta luopua sekaviemäröinnistä ja/tai velvollisuus edellyttää sekaviemäröinnistä luopumista muilta kiinteistönomistajilta, jos pykälässä määritellyt suostumuksen antamisen edellytykset edelleen täyttyvät. Sekaviemäröinnistä luopumisesta aiheutuvat kustannukset olisivat esimerkiksi Helsingin kantakaupungin alueella huomattavat.

Taloudenpidon läpinäkyvyys

Taloudenpidon läpinäkyvyyden osalta voidaan todeta, että vesihuoltopalvelujen hinnan tulee olla kohtuullinen, erityisesti ottaen huomioon vesihuollon välttämättömyyspalveluluonne sekä kiinteistöjen liittämisvelvollisuus vesihuoltolaitoksen verkostoon laitoksen toiminta-alueella. Esityksen tavoitteena olevaa vesihuollon kokonaiskustannusten kohtuullisuuden varmistamista voidaan pitää kannatettava ja tärkeänä asiana myös Helsingin kaupungin ja sen asukkaiden kannalta. Tätä tarkoitusta tukevat vesihuoltolaitoksen taloudenpidon asianmukaisuuteen ja läpinäkyvyyteen liittyvät sääntelyehdotukset.

Lisätiedot

Atte Malmström, konsernilakimies, puhelin: 310 25472
atte.malmstrom(a)hel.fi